

Dosarul nr. 3ra-511/22
2-19146703-01-3ra-06052022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani (jud. V. Dodon)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Bostan, V. Negru, G. Dașchevici)

ÎNCHEIERE

15 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Nina Vascan
Nicolae Craiu

examinând admisibilitatea recursului depus de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată a lui Mihail Tașcă împotriva Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării accesului la informație, obligarea emiterii actului administrativ, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 14 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul depus de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova și menținută hotărârea din 26 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, prin care a fost admisă acțiunea

constată:

La 11 septembrie 2019, Mihail Tașcă a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Afacerilor Interne al RM cu privire la constatarea încălcării accesului la informație, obligarea emiterii actului administrativ, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În susținerea acțiunii a indicat că la data de 2 august 2019, s-a adresat cu o cerere în adresa Ministerului Afacerilor Interne al RM, prin care a solicitat eliberarea permisului pentru acces în sala de studii a arhivei pârâtului și punerea la dispoziție pentru cercetare dosare din fondul arhivistic aflat la păstrare în depozitul special de stat al Ministerului Afacerilor Interne.

Prin răspunsul din 13 august 2019, pârâtul a respins cererea, condiționând că pentru a avea acces la fondurile arhivistice, urmau a fi justificate motivele, în acest sens fiind invocate prevederile art. 75 lit. d) Cod administrativ.

A calificat refuzul Ministerului Afacerilor Interne al RM ca fiind neîntemeiat, având în vedere că anterior, a avut acces la depozitul special de stat al Ministerului Afacerilor Interne și fondul arhivistic.

A menționat că permisul solicitat și punerea la dispoziție pentru cercetare a dosarelor din fondul arhivistic aflat la păstrare în depozitul special de stat al MAI ar corespunde necesităților dânsului de a cerceta actele din fondurile arhivistice ale Ministerului Afacerilor Interne, în virtutea calității sale de cercetător științific, doctor în drept, autor al mai multor lucrări și volume de documente cercetate în arhivele Republicii Moldova, dar și de peste hotare.

În context, a precizat că potrivit art. 30 din Legea privind Fondul Arhivistic al Republicii Moldova, cetățenii, instituțiile, organizațiile și întreprinderile din Republica Moldova au dreptul să utilizeze documentele ce fac parte din Fondul arhivistic de stat din momentul transmiterii lor în arhivele de stat sau în arhivele departamentale și în depozitele speciale de stat.

Astfel, a notat că răspunsul expediat la 13 august 2019, care condiționează accesul la informație de obținerea unui act justificativ, contravine Legii privind Fondul Arhivistic al Republicii Moldova și Legii privind accesul la informație.

A conchis că Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova i-a încălcat dreptul lui privind accesul la informație din Fondul arhivistic, fapt care l-a determinat să se adreseze instanței de judecată în scopul facilitării valorificării acestuia, argumentele care au stat la baza răspunsului din 13 august 2019, fiind neîntemeiate.

Și-a întemeiat pretențiile în baza prevederilor Legii privind accesul la informație, art. 166-167 CPC, art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și art. 30, 31 din Legea privind fondul arhivistic al Republicii Moldova.

A solicitat constatarea încălcării prevederilor Legii privind accesul la informație și ale Legii privind Fondul Arhivistic de către pârât, obligarea pârâtului să-i elibereze permis pentru acces în sala de studiu a arhivei MAI, punerea la dispoziție pentru cercetare a dosarelor din fondul arhivistic aflat la păstrare în depozitul special al MAI, repararea prejudiciului moral în mărime de 25 000 de lei și încasarea din contul pârâtului în beneficiul său a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 26 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, a fost declarată inadmisibilă cererea lui Mihail Tașcă împotriva Ministerului Afacerilor Interne al RM privind încasarea prejudiciului moral în sumă de 25 000 de lei.

Prin hotărârea din 26 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, a fost anulat refuzul Ministerului Afacerilor Interne al RM nr. 8/6-5-T-680/19 din 13 august 2019 și obligat Ministerul Afacerilor Interne să elibereze lui Mihail Tașcă permisul pentru acces în sala de studii a arhivei Ministerului Afacerilor Interne al RM, cu punerea la dispoziție pentru cercetare a dosarelor din fondul arhivistic, aflat la păstrare în depozitul special al Ministerului Afacerilor Interne al RM.

La 1 martie 2021, Ministerul Afacerilor Interne al RM a depus apel nemotivat împotriva hotărârii din 26 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, iar la 28 aprilie 2021, prin intermediul oficiului poștal, a fost prezentată motivarea apelului, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii, prin care acțiunea să fie declarată inadmisibilă.

La 11 martie 2021, prin intermediul poștei electronice, Mihail Tașcă, reprezentat de avocatul Alexandru Postica a depus recurs împotriva încheierii din 26 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani, solicitând admiterea acestuia, anularea încheierii și emiterea unei noi decizii de admitere a cerinței cu privire la repararea prejudiciului moral.

Prin decizia din 22 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins recursul depus de Mihail Tașcă, reprezentat de avocatul Alexandru Postica împotriva încheierii din 26 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani.

Prin decizia din 14 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul depus de Ministerul Afacerilor Interne al RM și menținută hotărârea din 26 februarie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani.

Întru argumentarea soluției adoptate, instanțele de judecată ierarhic inferioare au stabilit că, contrar prevederilor art. 10 alin. (3) din Legea privind accesul la informație nr. 982 din 11 mai 2000, autoritatea publică pârâtă a solicitat reclamantului argumentarea necesității primirii informației solicitate.

La fel, a fost reținut că în demersul nr. T-2304/19 din 30 iulie 2019, Mihail Tașcă a solicitat eliberarea permisului pentru accesul în sala de studiu a arhivei Ministerului Afacerilor Interne, precum și punerea la dispoziție pentru cercetare a dosarelor din Fondul arhivistic aflat la păstrare în depozitul special de stat al Ministerului Afacerilor Interne, în condițiile în care informațiile deținute de către fondul arhivistic aflate la păstrare în depozitul special de stat al Ministerului Afacerilor Interne nu sunt colectate sau create pentru beneficiul acestei entități, ci pentru beneficiul public.

Mai mult, instanțele inferioare au relevat că documentele care prezintă interes politico-social și istorico-științific și constituie depozitul special de stat al Ministerului Afacerilor Interne pot fi furnizate, la solicitare, din depozitul special al Fondului arhivistic în conformitate cu cadrul juridic național.

La 11 ianuarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Ministerul Afacerilor Interne al RM a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 14 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, iar la 15 aprilie 2022, prin intermediul oficiului poștal, a fost prezentată motivarea recursului, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei recurate, cu emiterea unei noi decizii, prin care acțiunea să fie declarată inadmisibilă.

În motivarea recursului a invocat că instanțele judecătorești nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, fapt care a dus la o soluție eronată, precum și au ignorat argumentele care au stat la baza respingerii cererii, implicit faptul că există o hotărâre irevocabilă a instanței având același obiect, acțiune care vine în contradicție cu prevederile art. 207 Cod administrativ.

Astfel, instanțele de judecată nu au reținut că la data de 28 octombrie 2014, prin hotărârea din Judecătoria Centru mun. Chișinău, rămasă irevocabilă prin încheierea din 13 mai 2015 a Curții Supreme de Justiție, a fost admisă cererea de chemare în judecată formulată de Mihail Tașcă împotriva Ministerului Afacerilor Interne al RM cu privire la constatarea faptului încălcării prevederilor Legii privind accesul la informație, obligarea creării accesului și punerii la dispoziție pentru cercetare a actelor solicitate și repararea prejudiciului moral.

A reiterat că atât prima instanță, cât și instanța de apel a ignorat solicitarea Ministerului Afacerilor Interne al RM de declarare a inadmisibilității acțiunii, considerând că cererile depuse de Mihail Tașcă cu privire la accesul la informație diferă după conținut, ignorând și faptul că recurentul nu efectuează acțiuni privind punerea în executare a hotărârii Judecătoria Centru mun. Chișinău din 2014.

A mai obiectat că instanțele inferioare nu au prezentat argumente obiective și raționale care au stat la baza respingerii cerințelor MAI în declararea acțiunii ca fiind inadmisibilă.

La 10 mai 2022, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa lui Mihail Tașcă copia cererii de recurs depuse de Ministerul Afacerilor Interne al RM, fiindu-i explicat dreptul de a depune referință la recursul declarat, însă corespondența a fost restituită cu mențiunea „nereclamat” (f. d. 199-200).

Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, Mihail Tașcă nu a făcut uz de dreptul său de a depune referință.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Potrivit art. 245 alin. (1) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

În speță, se constată că dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat în ședință publică la 14 decembrie 2021 (f. d. 163).

Este cert și faptul că la 11 ianuarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Ministerul Afacerilor Interne al RM a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 14 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 181).

Decizia motivată din 14 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost notificată Ministerului Afacerilor Interne al RM la 2 aprilie 2022, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la actele cauzei (f. d. 187).

Se mai constată că la 15 aprilie 2022, prin intermediul oficiului poștal, a fost prezentată motivarea recursului împotriva deciziei din 14 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 188-191).

Astfel, recursul depus de Ministerul Afacerilor Interne al RM împotriva deciziei din 14 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău este în termen.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Ministerul Afacerilor Interne al RM, în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) Cod administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Ministerul Afacerilor Interne al RM.

În conformitate cu art. 230 și 246 Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Nina Vascan

Nicolae Craiu